המצניע פרק עשירי שבת צו.

כרכרי. כרוכו: **ווטרי.** כמולית רמון בטל ליה מכלי: **שונין.** התנאים שונין בריימתא: **כלי חרס.** לשיעור הרמשון המעמר כו לבטלו במקלת משום כלי: **כרוכם משקה.** הוא דמבטל ליה מיהא מעמרא מי מטתא ולא חמרו נקב מולית משקה חשוב נקב לכלוס אלא לגיסטרא דהתם ולחו לי נקבה הכי כמולית משקה משהא שדי ליה: **אמין אומריס הבא גיסטרא.** לאחרת לגיסטרא זו להניח תחתיה לקבל הטיפין אבל כלי אלם תפין עליו ומשום נקב פורתא לא שדו ליה ומימין גיסטרא תחתיו: **פליגי בה.** בהכשר זרעים: **ושימן.** אלא מיטעי למימר מד אמר כמולית זית: **אחד המרבה ואחד הממעיט וכלבד שיכון כו'.** ד)בריימתא היא (ממחות ק.) והיא לך לשימן אחמד מן המחוברים ריבה לשער בגדול שבאלמען ואחד ממעטו לשער בקטן שבאלמען ולא בביניוני. כוזם משקה ומולית משקה ליכא למיטעי בהן לענין זרעים: **שיעורו כמולית זיתים.** ליטהר מטומאה: **הרי הוא ככלי גלוס.** משניקב כמולית זית ואפילו יחדום לרמוניס. והא דתנן כלי בעלי בתים שיעורן כרמוניס גבי כלי עץ תניען לה בפרקא כלים (פ' י מ"ח):

הדרן עלך המצניע

הזורק. רבי עקיבא מחייב. טעמא מפרש בגמרא ה): **כילד שתי גוזטראות כו'.** לבנן קאמרי להו: **גוזטראות כו'.** זחין היולאין מן הכוחל ומימין עליהן נפרים להלן: **זו בנגד זו.** כאני לידי ה"ר והן ה"ר שבזוהות י' ורחבות ד': **פטור.** שלא מלינו זריקה והושטה במלאכת המשכן מרה"י לרשות היחיד ורחב ה"ר מפסיק ביניהם שלא היתה עבודת כלוס כך להושיט קרשים מעגלה לעגלה שבאלפה לעגלה שבאלפה (ושלחמיה). שחרצע עגלות היו לבני מרדי שהיו נוסעין קרשי המשכן והן הולכין אחים כאחד זו בלד זו כדאמרינן בגמ' ו) וכשהיו פורקין את המשכן לטעון על העגלות היו מעמידין העגלות כדרך הליכתן אחים זו אצל זו פתוח למשכן ואחים זו אצל זו לפניהם דרך הליכתן לאורך ה"ר שהיו רוצים להלך אחר עמוד הענן ההולך לפניהם ופורקי המשכן היו מושיטין הקרשים לאותן שעל אחי העגלות הסמוכות למשכן והן מושיטין לאותן שלפניהם אצל מעגלה לעגלה שבאלפה לא היו לריכין להושיט שהרי שהיקן סמוכות לפורקי המשכן: **היו שהיקן נדיוטא אחת.** כלומר בעלייה אחת באורך ה"ר על פני הבית ויש הפסק ה"ר ביניהם: **חורק פטור.** הואיל ולמעלה מי: ולא מלינו זריקה מרה"י לרה"י דרך ה"ר למשכן לא באורך ולא ברוחב: **והמושיט חייב.** שמלינו הושטה כיולא בה למעלה מי' במשכן מרה"י לרה"י וקלת אורך רשות הרבים מפסיק ביניהם: **שכך היסה עגודים הלוים.** ומפרש ואזיל לילד מלינו כזו בעבודתן שבאחי עגלות זו אחר זו ברשות הרבים פוקי מסכן מושיטין לאותן שעל העגלות שלאחיהן ולאותן שלפניהם אצל לא זורקין שאין אותן קרשים מזרקות מפני כובדן:

גמ'

הא ברבי והא בזוטרי. פי' בקונטרס ברבי ברוכו זוטרי במולית רמון וקשה לר"י דאין זו שיעור ומה קרי ברבי ומה קרי זוטרי לידע היכא הוא ומאלה לר"י דברבי במולית רמון וזוטרי במולית רמון הוא יותר מרוכו אבל ברוכו והא דקאמר עד (ב) שאיפתח רוכו לא קאי אשיעור במולית רמון אלא אשיעור במולית זית:

ולענין צמיד פתיל עד שיפתח רוכו. פירש רש"י דאין טומאה נכנסת דרך נקב אל כלל כלי פתוח כמיד דדרך פתחו נכנסת ולא דרך נקב ז) ומקשין דתנן בפ"ק דמסכת כלים (מ"ב) ואלו מצילין בלמיד פתיל כו' ומצילין בין מבילים בין מלילים משמע דלריך שיהא מוקף למיד פתיל כשניקב מלידו ועוד דתנן בתר הכי וכמה מקיפין בפיד וכחרסית כו' וכלל דבר שהוא מתמרת ואין מקיפין לו בבעבע ולא בעוברת מפני שהוא פתיל ואינו למיד משמע דבעבע כל שהוא נכנסת טומאה ועוד דתנן התם ומייתי לה בהגוזל קמא (ב"ק קה.) תניא שניקבה וסתמוה אמרים הלילוה פקקה בזמורה עד שימרח מן הלדדים היו אמים עד שימרח מן הלדדין וכן זמורה לחבילה ז) ואומר ר"י לאימים קושיות לפירוש הקונט' דוחלי דבתחת נכנסת טומאה מפילו דרך נקב קטן ובעינן עד שיסתם לגמרי כל הפתח ולהכי לריך מילוח והשתא דבין מפיסם בין מלדיהן לא מייבי שניקבו כשבר מן הלד אלא נעשה לעורך פתח וההיא דהגוזל דמנים שניקבה מייבי כשנסתמה רובה או כמולית רמון דחשיב כפתח וכעי סתימה מעליא וריב"ח הקשה מהא דתנן בתחת כלים (פ"ע משנה ח) נקב העשוי לחוכלין שיעורן כזיתים העשוי למשקין שיעורן כמשקין העשוי לך ולכך מטילין אותו לחומרא בלמיד פתיל וכשוכם משקה פירוש כיון שעשוי למשקים וחוכלים ים כו נקב כזים משקה אינו מלילמיד פתיל על מה שבחוכו דגזרו אטו ההוא דמיוחד למשקין לחודייהו ולענין קבלת טומאה הוי לי כיון שמיוחד לחוכלין ונעקב כי אלי (ב) נכנסה טומאה ומיקל ר"י דהא דבעי רבא בפתח רובו או כמולית רמון היינו דוקא בניקב במקום שנעשה עוד שיעור כלי מן הנקב ולמטה כשיעור המפורש בהמיתי בלולי טריפות (חולין נה.) אבל ניקב למטה במקום שאין נעשה למטה מן הנקב כשיעור כלי הוי שיעור לחוכלים בכזית ולמשקין בכזים משקה כי ההוא דמסכת כלים (פ"ע משנה ח) ור"ת מפרש בשמעתין דכי עד שיפתח רובו או כמולית רמון למיד פתיל אם הנקבים נסתמים אבל נשפחת רובו או כמולית רמון אוב אין מועלת סתימה אלא הוי כחוכלין שנשבו בטיט שאין נילולין כדאמרינן בריש זבחים (דף ג:) דכיון שנשפחת רובו בטלו להו מתורת כלי והויא לחצים שניקבה וסתמוה אמרים מיירי בשלא נשפחת כשיעור ונסתמו כל הנקב והא דבעי רבא התם (ב"ק שם) התם אלא מהו ה"פ אלא מהו דתימא אמרים הניח מלי מי הוי סתימה מעליא או לא ומייתי מפקקה בזמורה אלא מיהו בין זמורה לחבילה הכא נמי לא הניחה סתימה אלא מיהו בין זמורה לחבילה הכי הן ככלי אלמים שהם טהורין ככל ענין:

מהני נמי יחוד לרמונים ולאפוקי מדרבא ולהכי אמרים נהו לפרושה הכי הן ככלי אלמים שהם טהורין ככל ענין:

הדרן עלך המצניע

הזורק. כיצד שתי גוזטראות כו'. תימה לרבה דמוקי פלוגתא דרבי עקיבא ורבנן (לעיל ד' ד.) בקלוטה ופליגי למטה מעשרה לא אמי שפיר כילד דהא לא קאי אדלעיל דהכא חייבי בגוזטרות למעלה מעשרה דומיא דעגלות ואפילו ר' עקיבא אמי מודה התם ואמאן דמוקי פלוגתא למעלה מעשרה אמי שפיר ומיהו יש ביולמי אוכא דאמי כילד ואוכא דלא אמי כילד ומפרש התם דההוא דמוקי פלוגתא למעלה מעשרה אמא כילד וההוא דמוקי לה למטה מעשרה לא אמי כילד:

הוצאה

מפורש הש"ס

ג) [נדה מט.], כ) [כרמות ה: ת. יומא מא. מנחו' קו. שבועו' טו.], ג) [לעיל ד., ד) ג"ל מתניתין. ה) [לקמן נו.], ו) [לקמן נט.], ז) שיך לעיל ע"ב. ח) עי' תוס"ע ס"ה ד"ה ואלמים.

הגהות הב"ח

(ב) תוס' ד"ה הא ברבי: דקאמר עד שיפתח רובו: (ג) ד"ה ולענין וכו' בנקב כי הלי אין נכנסת טומאה:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ולענין צמיד פתיל. ומקשי דתנן פ"ק דמסכת כלים ע' תרט רש"י דתלתלין: ד"ה פליגי בה בו' דלענין הכשר זרעים פליגי. עי' אמים לד ע"ב תד"ה ליש כפ"ד לה ע"ח:

רבינו חננאל

מוציא. ויש מוציא ואינו מכנים. ואמרינן עלה מכנים פסול למי חטאת וטהור משום נסטרא, דאמר רב (אסי) שונין כלי החרס שיעורו בכזית משקה, לא אמרו במוציא משקה אלא לענין נסטרא בלבד. ואבירין ת"ר כיצד בודקין כלי חרס לידע אם ניקב בכזית משקה אם לאו, מביא עריבה מליאה מים ונותן קדירה לתוכה, אם כונסה בידוע שבכזית משקה, ואם לאו בידוע שבמוציא משקה. ר' יהודה אומר כופף אוזני קדירה לתוך עריבה ומציף עליה מים, אם כינסה בידוע שבכזית משקה ואם לאו בידוע שבמוציא משקה. (או שופתה על גבי האור, אם האור מעמידה בידוע שבמוציא משקה, ואם לאו בידוע שבכזית משקה). ר' יוסי אומר אף (לא) שופתה על האור מפני שהאור מעמידה, אלא מעמידה ע"ג הרמץ, אם מעמידה הרמץ, בידוע שבמוציא משקה ואם לאו בידוע שבכזית משקה. היתה טורדת טיפה אחר טיפה, בידוע שבכזית משקה. מאי איכא בין ת"ק לר' יהודה, אמר עולא ביניהם ע"י הדחק איכא בינייהו. אשמעינן אע"פ שדחק הנקב והסיחף על כדי הצטת משקה והניע להכנסת משקה, עדיין אותו עצין כשאינו נקוב כדמי ומכשיר את הזורעים כדאישיין לעילא. שלישית. ניקב בשורש קטן שהי מלהכשיר זרעים ועדיין כלי הוא לקבל בו זיתים. בהא אשמעינן רבה דלא כר' שמעון דאמר אם ניקב למטה מרביעית, וקאמר אפילו ניקב בשורש קטן שאפשר שמתחברין אותן זרעים שיש בו לקרקע ודומה לעצין נקוב ושהוי מלהכשיר זרעים. ואם לא הניע הנקב לכדי הוצאת זיתים, עדיין כלי הוא ומקבל טומאה. רביעית.

עין משפט נר מצוה

סנו א מתי' פ"ו מהל' כלים הלכה ח:
א ב מתי' פ"ב מהלכות שבת הלכה י סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סי' שמו סעיף ח:
ב ג מתי' פ"ב שם הלכה יט:
ג ד שם הלכה יח:

מוסף רש"י

שונין. הלכה למשה מסיני (זבח סמ:). **בכזית משקה.** פחות על שיעורים המפורשים לוהו מטיים כלי, בכזית משקה, הוא שיעור הרמשון שהוא מבטל מכלי כלי למי טהרה, לכל מולית משקה לא נעיל. ולא אמרינ מוציא משקה. בעיל, אלא לענין גיסטרא בלבד. תע"ם שהיו מכנים (שם). שאין אומרים הבא גיסטרא לגיסטרא. כלומר כמולית משקה שוב אין אם עליה ואינו משמשם כה, שאין אומר כשם שניקבה אחרת ונעית מתחת נקבל משקה היולא (שם). אחד המרבה וכו'. לענין קרבנות שניה כשלמי תנחות, נאחר שעולת בהמה ריש נזות וכמנחה ריש נזות, ללמדך שאחד המרבה וכו' (ובכורות ח:) שיש לו שכר למעטנו כמו (מנחה) הדרן עלך המצניע

רבינו חננאל (המשך)

ניקב במוציא זיתים. אמר רבא אם הוכן מעיקרו זה הכלי לקבל דימוגים, אע"פ שניקב במוציא זיתים, עדיין שמא הוא, אבל אם מעיקרו לא הוכן אלא לקבל זיתים, כיון שניקב במוציא זיתים טהור. והא מילתא פליגי בה, רבה סבר דכלי חרס דבבי שיעורן במוציא (רמוגים, חזוטרי שיעורן במוציא) זיתים לפום דסמרס ליה לחסא, וחסא נמי אמר הכין שמעתי. ותד מתרי אמוראי דבני מערבא, חד סבר במוציא רימון, ותד סבר בשורש קטן, ושמעינן אחד מהנהא בר שלמיא משום ר' אליעזר הני כל כלי חרס בין גדול בין קטן, אם ניקב במוציא זיתים טהור. ומר קשישא מסיים בה משמיה דר' אליעזר כל כלי חרס שניקב במוציא זיתים הרי הן ככלי גללים וככלי אבנים וככלי אדמה שאין מקבלין טומאה לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים. והילכתא הכין ובהכין פלקא שמעתתא, ולא סליק דצריך כלי חרס במוציא רימון וליתא להדבא. תמוישית. ולענין צמיד פתיל עד שיפתח רובו.

הדרן עלך המצניע

פ"ק אחד עשר הזורק מרה"י לרה"י או מרה"י לרה"ר חייב.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com